

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קו"א

תורה אור השלם

1. למנוצח בנינוות מקמור לרוד: תהלים ד א
2. ויאמר להשמים לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב וקמו מהשחית: תהלים קו כב
3. וידי אדם מתחת רבעיהם על ארבעת רבעיהם ותגיהם ובניהם לארבעתם: יחזקאל א ח
4. וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען בשבט אשר הם שבטים ויאב יוסף את הכסף ביתה פרעה: בראשית מז יד
5. וכל הארץ באו מרימה לשבט אל יוסף כי חזק הרעב בכל הארץ: בראשית מא נז
6. ויבא יוסף אל חן העם בעיני מצרים וישאלום ויגלו את מצרים: שמות יב לו
7. ויהי בשנה החמישית למלך רחבעם עלה שישק מלך מצרים על ירושלים: מלכים א ד כד
8. יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עשר שמור לבקלין לפרעה: קהלת ה יב
9. ואשר עשה לך יתן ולא יבין בני איליאב בן ראובן אשר פצתה הארץ את פיה ותבלעם ואת פתיהם ואת אהליהם ואת כל היקום אשר ברגליהם בקרב כל ישראל: דברים יא ו
10. אודך פי עיניתי ותהי לי לישועה: תהלים קיח כא

לעו רש"י

שרדור"א (שירדור"א) מנצל:

זה המכיר מקום חצירו זשיצה. שידוע לומר זה מקום מיושב פלוני זה של פלוני דהואיל ומכיר הוא מקום כולם רגיל הוא לישב שם תמיד: ספרי תורה. מעשה מרכבה ומעשה בראשית: למנצח. מדלל כתיב לנצח משמע שנותן כח לצריות לנצחו: מפני מדה דיין. שמקטרגת ואומרת לא תקבלם והוא מקבלם בסתר: לולי משה חצירו. אלמא משתבח ביה קרא צמחה ביה ליה צמירי משום דהשיב חמתו מהשחית אלמא שמה הוא צק: צמודה זו. שפורסים לעופות לנוד ואין צה דגן ואין עוף נפנה אליה: מלחמתו של זרח צמרים גמרא אצל מלחמת זרח באלק קראי: ושיגרו להדרימון. מלך ארס לעזור לו על צמחא מלך ישראל וקראי ניהוים ומלחמת יהושפט צעמונים קראי. ודרך הראשונים להביא גמיהם עמהם צמחמתם כדי שימשך לבם אחר ממונם ולא יצרכו: שמעמיו על רגליו. שמשמה לבו: אקלידי. מפתחות: וקולפי. פותחות שקרין בלע"ז שדרור"א: דגלדי. של מלכותם של עור שנושאים על סוסים וממורים וגמלים: אכן מאסו הצונים. כלומר דוד שמימיו רועה לאן היה ועשה ראש. ונפלאות צעיניו לשון רבים אמרו אחיו: זה היום עשה ה'. שמואל היה מתנבא עליהם שסופן לגיל ולשמוח שישעם מיד ארביהם: הושיע נא אחרו אחיו. כלומר על ידי דוד. וזה אמר הלליה נא שיליח במלכותו: צרכנוס אמר שמואל. שיצרך כולם כלומר מצרכין אנו אתכם: לנו. לשון רבים: אסרו חג צעזעים. הביאו זכמים ושלמים הרבה לשמות: לכפול

במצודה שאין בה דגן. לך ציילי עופות להשיב דגן צמודה ודיש וינללו וינלוד כי למ"ד מתחלפת דל"ת צמקומות הרבה: אצל

זה המכיר מקום חצירו בשיבה איכא דאמרי אמר ר"א זה המקבל פני חצירו בשיבה מאי למכסה עתיק (יומין) זה המכסה דברים שכיסה עתיק יומין ומאי ניהו סתרי תורה ואיכא דאמרי זה המגלה דברים שכיסה עתיק יומין מאי ניהו מעמי תורה אמר רב כהנא משום רבי ישמעאל רבי יוסף דכתיב ילמנצח מזמור לדוד זמרו למי שנוצחין אותו ושמה בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם בשר ודם מנצחין אותו ועצב אבל הקב"ה נוצחין אותו ושמה שנואמר ² ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו אמר רב כהנא ⁶ משום רבי ישמעאל בר' יוסי אמר ר"ש בן לקיש משום רבי יהודה נשיאה מאי דכתיב ³ וידי אדם מתחת כנפיהם ידו כתיב זה ידו של הקדוש ברוך הוא שפרוסה תחת כנפי החיות כדי לקבל בעלי תשובה ⁴ מיד מדת הדין אמר רב יהודה אמר שמואל כל כסף וזהב שבעולם יוסף לקטו והביאו למצרים שנואמר ⁴ וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא אין לי אלא שבארץ מצרים ושבארץ כנען בשאר ארצות מנין תלמוד לומר ⁵ וכל הארץ באו מצרים וכשעלו ישראל ממצרים העלוהו עמהן שנואמר ⁶ וינצלו את מצרים ⁷ רב אסי אמר עשאוה כמצודה זו שאין בה דגן רבי שמעון אמר כמצולה שאין בה דגים והיה מונח עד רחבעם בא שישק מלך מצרים ונמלו מרחבעם ⁸ שנואמר ⁷ ויהי בשנה החמישית למלך רחבעם עלה שישק מלך מצרים [על ירושלים] ויקח את אוצרות בית ה' ואת אוצרות בית המלך בא זרח מלך כוש ונמלו משישק בא אסא ונמלוהו מזרח מלך כוש ושיגרו להדרימון בן טבריומן באו בני עמון ונמלו ⁹ מהדרימון בן טבריומן בא יהושפט ונמלו מבני עמון והיה מונח עד אחז בא סנחריב ונמלו מאחו בא חזקיה ונמלו מסנחריב והיה מונח עד צדקיה באו כשדיים ונמלוהו מצדקיה באו פרסיים ונמלוהו מכשדיים באו יוונים ונמלוהו מפרסיים באו רומיים ונמלוהו ונמלוהו מצדקיה ועדיין מונח ברומי: ¹⁰ אמר רבי חמא ¹⁰ (בר) חנינא שלש מטמוניות הטמין יוסף במצרים אחת נתגלה לקרח ואחת נתגלה לאנטונינוס בן אסורוס ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבא ⁸ עושר שמור לבעליו לרעתו אמר רבי שמעון בן לקיש זו עשרו של קרח ⁹ (שנואמר) ⁹ ואת כל היקום אשר ברגליהם א"ר אלעזר זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו ¹⁰ א"ר לוי משאוי שלש מאות פרות לבנות היו מפתחות בית גניזו של קרח וכולהו אקלידי וקליפי דגלדא: (דיא"ש אדי"ש כשר"ך מאור"ך סימן) א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן ¹⁰ אודך כי עיניתי אמר דוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה אמר ישי מאת ה' היתה זאת אמרו אחיו זה היום עשה ה' אמר שמואל אנה ה' הושיעה נא אמרו אחיו אנה ה' הצליחה נא אמר דוד ברוך הבא בשם ה' אמר ישי ברכנום מבית ה' אמר שמואל אל ה' ויאר לנו אמרו כולן אסרו חג בעבותים אמר שמואל אלי אתה ואודך אמר דוד אלהי ארוממך אמרו כולן: ¹⁰ תנן התם מקום שנהגו לכפול

אקלידי. מפתחות: וקולפי. פותחות שקרין בלע"ז שדרור"א: דגלדי. של מלכותם של עור שנושאים על סוסים וממורים וגמלים: אכן מאסו הצונים. כלומר דוד שמימיו רועה לאן היה ועשה ראש. ונפלאות צעיניו לשון רבים אמרו אחיו: זה היום עשה ה'. שמואל היה מתנבא עליהם שסופן לגיל ולשמוח שישעם מיד ארביהם: הושיע נא אחרו אחיו. כלומר על ידי דוד. וזה אמר הלליה נא שיליח במלכותו: צרכנוס אמר שמואל. שיצרך כולם כלומר מצרכין אנו אתכם: לנו. לשון רבים: אסרו חג צעזעים. הביאו זכמים ושלמים הרבה לשמות: לכפול

אקלידי. מפתחות: וקולפי. פותחות שקרין בלע"ז שדרור"א: דגלדי. של מלכותם של עור שנושאים על סוסים וממורים וגמלים: אכן מאסו הצונים. כלומר דוד שמימיו רועה לאן היה ועשה ראש. ונפלאות צעיניו לשון רבים אמרו אחיו: זה היום עשה ה'. שמואל היה מתנבא עליהם שסופן לגיל ולשמוח שישעם מיד ארביהם: הושיע נא אחרו אחיו. כלומר על ידי דוד. וזה אמר הלליה נא שיליח במלכותו: צרכנוס אמר שמואל. שיצרך כולם כלומר מצרכין אנו אתכם: לנו. לשון רבים: אסרו חג צעזעים. הביאו זכמים ושלמים הרבה לשמות: לכפול

מוסף רש"י

במצודה זו שאין בה דגן. דרך ציילי עופות לזכוכ דגן תחת מלכותם כדי שיביאו עופות ונלכדין. ושכאן כה דגן אין עוף פנה אליה. קי קרע המצרים מכל ממונם. וינללו מרגמיו ויחוקו (ברכות טו). כמצודה שאין בה דגים. כמו מלכותם. כלומר נתון ההסוה אין מלחין דגים אלא על שפת הים. היכא דאיכא מון (שם). אקלידי. מפתחות, וקולפי. מנעלים, דגלדא. כולם מפתחות ומנעלים של עור היו, ואעפ"כ היו שלש מאות פרות עטוות. ל"א דגלדא לנצח עסק והמלכותין ויסקין על עור היו (סנהדרין ק"ז).

רבינו הגנאל

וידי אדם מתחת כנפיהם ידו כתיב, ידו של הקב"ה שהיא פשוטה לקבל שבים מפני מדת הדין, כל אלו דברים שפוטין חן. ענין כל כסף שבעולם לקטו יוסף והביאו לפריעה, כשעלו ישראל ממצרים נטלוהו שעשו מצרים כמצולה שאין בה דגן איכא דאמרי כמצודה. בא שישק נטלו מרחבעם בא זרח נטלו משישק וכו'. ואת כל היקום אשר ברגליהם, זו עשרו של אדם שמעמידו על רגליו. א"ר לוי משאוי שלש מאות פרות היו מפתחות גניזו של קרח וכולהו אקלידי קליפי דגילדא. אמר רבי יונתן אודך כי עיניתי אמר דוד, אבן מאסו הבונים אמר ישי, מאת ה' היתה זאת אמרו אחיו, זה היום עשה ה' אמר שמואל.

זה המכיר מקום חצירו זשיצה. שידוע לומר זה מקום מיושב פלוני זה של פלוני דהואיל ומכיר הוא מקום כולם רגיל הוא לישב שם תמיד: ספרי תורה. מעשה מרכבה ומעשה בראשית: למנצח. מדלל כתיב לנצח משמע שנותן כח לצריות לנצחו: מפני מדה דיין. שמקטרגת ואומרת לא תקבלם והוא מקבלם בסתר: לולי משה חצירו. אלמא משתבח ביה קרא צמחה ביה ליה צמירי משום דהשיב חמתו מהשחית אלמא שמה הוא צק: צמודה זו. שפורסים לעופות לנוד ואין צה דגן ואין עוף נפנה אליה: מלחמתו של זרח צמרים גמרא אצל מלחמת זרח באלק קראי: ושיגרו להדרימון. מלך ארס לעזור לו על צמחא מלך ישראל וקראי ניהוים ומלחמת יהושפט צעמונים קראי. ודרך הראשונים להביא גמיהם עמהם צמחמתם כדי שימשך לבם אחר ממונם ולא יצרכו: שמעמיו על רגליו. שמשמה לבו: אקלידי. מפתחות: וקולפי. פותחות שקרין בלע"ז שדרור"א: דגלדי. של מלכותם של עור שנושאים על סוסים וממורים וגמלים: אכן מאסו הצונים. כלומר דוד שמימיו רועה לאן היה ועשה ראש. ונפלאות צעיניו לשון רבים אמרו אחיו: זה היום עשה ה'. שמואל היה מתנבא עליהם שסופן לגיל ולשמוח שישעם מיד ארביהם: הושיע נא אחרו אחיו. כלומר על ידי דוד. וזה אמר הלליה נא שיליח במלכותו: צרכנוס אמר שמואל. שיצרך כולם כלומר מצרכין אנו אתכם: לנו. לשון רבים: אסרו חג צעזעים. הביאו זכמים ושלמים הרבה לשמות: לכפול